

MARIBORSKI VEČERNIK „JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprava 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Naša veličina v bolečin

Čas ob in po pogrebu Nj. Vel. viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja so porabili vodilni državniki in diplomati, ki so se zbrali v Beogradu, za važna posvetovanja, katerih morda naravnost zgodovinsko dalekosežnost bo mogoče docela oceniti šele v nadaljnjem razvoju dogodkov. Položaj, ki je nastal po marseilleskem atentatu, je vznemiril še bolj duhove po Evropi, in nobenega dvoma ni, da se je treba zahvaliti v prvi vrsti junaški preudarnosti vodilnih mož Jugoslavije in celokupnemu našemu narodu, da se danes ni bati nevarnih mednarodnih zapletitve. Treba je bilo kljub tej junaški preudarnosti tudi naglih posvetovanj in sklepov. Ta posvetovanja so se pričela že v Parizu pred odhodom predsednika francoske republike g. Alberta Lebruna na pogreb v Beograd, ko sta se sestala s češkoslovaškimi zunanjim ministrom g. dr. Edvardom Benešom. Položaj, ki ga je ustvaril atentat, je pa prisilil tudi Bukarešto k nagli odločitvi glede osebe zunanjega ministra; g. Titulescu je brez obotavljanja zopet prevzel ta resor. To je bilo nujno potrebno in se je zato tudi zgodilo.

Prav tako je pa bilo tudi nujno potrebno sklicati izredni sestanek stalnega sveta držav male antante in držav balkanske zveze, kar se je zgodilo pretekli petek v Beogradu. Obe seji sta bili seveda bolj formalnega značaja, ker je obstajalo med vsemi zunanjimi ministri že samo po sebi popolno soglasje in ker so bile glavne smernice pretresene in sklenjene že pred obema sejama. Na sejah so le še dobile dokončno formalno obliko. Kakor je bilo junaško in trezno vse naše zadržanje in zadržanje naših zaveznikov, tako je junaški in trezno preudaren tudi komunike, ki je bil izdan po obeh sejah. V njem sta glavni in pomembni zlasti ugotovitvi: 1. da je bil marseilleski zločin izvršen v takih okoliščinah, da spada v dejokrog zunanje politike in 2. da so dolžne vse države brez izjeme delovati za pomirjenje duhov in ugotovitev aktualne odgovornosti, pred vsem pa tudi za preprečitev možnosti ponovitve podobnih zločinov. Ti dve ugotovitvi sta dokaz visoke zavesti Jugoslavije in njenih zaveznikov o potrebi velikih, vsestranskih žrtev za ohranitev mednarodnega miru in sodelovanja v blagor celokupne Evrope in človeštva sploh. Kako drugače je delal nekoč cesarski Dunaj!

Toda poleg vzvišene plemenitosti v silni preudarnosti je pokazala naša država s svojimi zavezniki v mali antanti in balkanski zvezi tudi zavest svoje pravice in dostojanstva, kar je pokazal komunike s stavki: «Ako mednarodni ukrepi, ki se sami po sebi vsiljujejo, ne bodo storjeni in ako ne bodo izvedeni s popolno lojalnostjo in popolno dobro voljo, kakor je to nujno potrebno, smatra stalni svet male antante (in enako balkanske zveze), da morejo nastati zaradi tega še resnejši konflikti. Karkoli pa bilo, mala antanta (in enako balkanska zveza) ne bo dopustila, da bi se njena aktualna politika s takimi terorističnimi dejanji izpreminjala.» Ta govor je razločen za vsakoogar. Jugoslavija in njene zaveznice opuščajo vsako samovoljno razračunavanje in prepuščajo rešitev nastalih vprašanj mednarodnemu forumu (pač Društvu narodov!); šele tedaj, ako ta ne bi izvršil svoje dolžnosti, bo razpravljala o možnosti drugačnih ukrepov. Upravičeno pričakujemo zato sedaj, da bo merodajni mednarodni fo-

Temelji državne politike so nespremenljivi

Mandat za sestavo nove vlade poverjen zopet Uzunoviću — Uzunovičeva načelna izjava — Pogajanja se nadaljujejo danes popoldne

BEOGRAD, 22. oktobra. Po konzultaciji predsednika senata dr. Tomašića in predsednika narodne skupščine dr. Kumandija, so kraljevi namestniki poverili mandat za sestavo nove vlade g. Nikoli Uzunoviću, predsedniku ministrskega sveta v ostavki. Po prejemu mandata je mandat izjavil novinarjem: «Moj mandat ima samo eno omejitev: V poštvi za sestavo vlade ne pride in ne more priti nihče, ki se jasno in brez vsake rezerve ne izjavi, da je v celoti za politiko, ki se je vodila doslej. V poštvi za sestavo vlade torej ne more priti nihče, ki ni za osnovna načela, na katerih je zasnovana dosedanja politika, to so: monarhija, dinastija Karadjordjevičev, državno in narodno edinstvo, državna

ustava, obstoječa državna ureditev enotne in nedeljive Jugoslavije, v mednarodnih odnosih pa politika miru z naslonitvijo na prijateljske in zavezniške države, čuvanje stanja, ustvarjenega z mirovnimi pogodbami, torej za politiko, ki jo je že davno odobril in prevzel ves naš narod, o čemer se je prav v poslednjih tako težkih dneh prepričal ves svet.» Glede starih strank pa je dejal: «Vse stare stranke so svojo vlogo odigrale in svojo dolžnost izpolnile. Njihovo delo pripada že zgodovini in zgodovina bo o njih, njihovem delu in njihovih zaslugah izrekla svojo sodbo. Razmere so se pri nas in okoli nas spremenile. Zato je bilo potrebno, da se stare stranke ukinejo in so se ukinele. Nikdar več

se ne morejo in se ne bodo dopustile, ker se k starim strankam nikdar več vrniti ne moremo in nečemo. Ako komu po 6. januarju leta 1929 to ni bilo takoj jasno, da je v razmerah, ki so takrat vladale in ki vladajo še danes, bilo potrebno in je tudi sedaj, da gremo preko naših starih strank in s tem razdvojenosti, mora biti to danes jasno vsakomur, da sta nam sloga in edinstvo potrebnejša bolj ko kdaj dotlej.» Danes dopoldne je g. Uzunović prekinil pogajanja za sestavo nove vlade, ker so se vsi ministri udeležili zadušnice za pokojnim predsednikom francoske republike Poincaréjem. Pogajanja bo nadaljeval popoldne.

Dr. Stjepan Perić ni Gustav Perčec

VPRAŠANJE IZROČITVE DR. PAVELIČA IN KVATERNIKA. RAZNE NOVE UGOTOVITVE POLICIJE.

PARIZ, 22. oktobra. Zahteva Francije po izročitvi v Turinu aretiranih dr. Pavelića in Evgena Kvaternika ne bo, kakor izgleda, še tako kmalu rešena, ker gre mimo drugega tudi za juridične formalnosti, ker med Francijo in Italijo ne obstajajo nobene zadevne konvencije. V najboljšem primeru bo zadeva rešena komaj v 14 dneh. Prav tako so italijanske oblasti prvotno zavrnile prošnjo francoskega policijskega uradnika, ki je bil odposlan v Turin, da bi smel zaslišati oba aretiranca. Šele na intervencijo v Rimu je bilo temu uradniku dovoljeno prisostvovati kot priča pri zaslišanju po italijanskih policijskih organih. Tako dr. Pavelić kakor tudi Kvaternik odločno zanikata vsako zvezo z atentatorji in vsako sokrivdo. Med tem se je tudi ugotovilo, da dr. Pavelić ni identičen z dr. Pavelescom, ki se je septembra mudil v Marseilleu. Dr. Pavelescu je zares uradnik direkcije romunskih železnic v Bu-

karešti. Prav tako tudi še ni ugotovljeno, ali je v Liègeu aretirani dr. Stjepan Perić identičen z Gustavom Perčcem, ali ni, dasi so nekateri listi že poročali, da je identiteta ugotovljena. Preiskava se z vso vnemo nadaljuje, tako v Franciji, kakor po ostali Evropi.

PARIZ, 20. oktobra. Po poročilu iz Liègea so tam vso preteklo noč zasliševali aretirane dr. Stjepana Perića. Na posled se je vendar ugotovilo, da Perić ni Gustav Perčec, kakor se je domnevalo, je pa vendar tudi član zarotniške organizacije »Ustaša«. Da aretirani ni iskani Perčec, se je ugotovilo zlasti po primerjanju prstnih odtisov. Da pa je tudi Perić zapleten v zadevo, dokazuje že to, da je bil aretiran tik pred nameranim begom v Južno Ameriko. Prav tako je ugotovljeno, da se je v kritičnem času mudil v Franciji. Tudi Perić je potoval z rednim madžarskim potnim listom.

Gömbös v Varšavi

VARŠAVA, 22. oktobra. V soboto je napravil madžarski ministrski predsednik Gömbös tu oficijelne obiske. Ob 11. uri je obiskal ministrskega predsednika Kozłowskega, nato zunanjega ministra Becka in namestnika vojnega ministra. Opoldne je bil v avdijenci pri predsedniku Meščickem, popoldne pa pri maršalu Pilsudskem. Temu razgovoru sta prisostvovala tudi Beck in madžarski poslanik Matouska. Pri dnevju, ki je sledil, so bile izmenjane razne zdravice o tradicionalnem prijateljstvu obeh narodov. O razgovo-

rum pravilno razumel to veliko, plemenito in človekoljubno gesto in bo zares storil to, kar je storiti dolžan!

Komunike je pa pokazal naposled tudi to, da so naši državni ostali v dneh strahnega udara in velike nesreče neomajno zvesti vsi zavezniki od velike Francije do prijateljic v mali antanti in balkanski zvezi; še več, da sta ta udarec in ta nesreča njihovo zvestobo povečala. Komunike je pokazal to z besedami: «Bolj nego kdaj, bo globoka bol, ki jo je zadela (mala antanta in balkanska zveza), še bolj učvrstila vezi, ki družijo države male antante (in balkanske zveze). Nj-

rih je bil izdan tudi komunike, ki pravi, da so razpravljali o kulturnem in gospodarskem sodelovanju med Poljsko in Madžarsko. Včeraj zjutraj se je Gömbös odpeljal v Krakov, odkoder je potem odpotoval domov. Javnih sprejemov Gömbösu nikjer niso prirejali in se je splošno opazilo, da se je obnašalo poljsko prebivalstvo napram madžarskemu gostu zelo rezervirano. Tudi listi so bili zelo rezervirani, dočim pišejo francoski listi, da pomenita Gömbösov obisk v Varšavi in Kanyin v Rimu demonstracijo proti mali antanti.

hove vlade svečano izjavljajo popolno solidarnost z Jugoslavijo in se obvezujejo, da bodo z absolutno točnostjo izvršile prevzete obveznosti in z nezlomljivo energijo nadaljevala politiko, ki so jo vodile doslej.» Toda mimo vsega tega moremo z največjo radostjo ugotoviti še to, da se je krog zaveznice Jugoslavije še povečal po velikem sočustvovanju, se bo pa v kratkem tudi dejansko, kajti gotovo ne pričakujemo preveč, če trdimo, da bo mala antanta morda že prav kmalu povečana za novo, četrto članico — bratsko Bolgarijo! —r.

Priporočilo Madžarski

PARIZ, 22. oktobra. Zunanji minister Laval je sprejel v daljšem razgovoru pariškega madžarskega poslanika in govoril z njim o vprašanjih, izvirajočih iz atentata v Marseilleu. Madžarski poslanik je ob tej priliki protestiral proti pisavi francoskih listov, ki sumničijo in dolže madžarsko vladu, dasi ni imel noben član madžarske vlade, sploh kak višji funkcionar, nobenih stikov z emigrantskimi teroristi. Laval je pa nasprotno izjavil, da francoska vlada nima namena spraviti madžarsko vladu neposredno ali posredno v zvezo z atentatom. Vsekakor pa smatra za zelo primerno, da madžarski tisk ustavi časa neprimerne polemike in da tudi madžarska vlada dokaže solidarnost Madžarske z vsemi civiliziranimi državami s pribijanjem mednarodnega terorizma.

Konec revolucije v Španiji

MADRID, 22. oktobra. Revolucija je v Španiji po izjavi vojnega ministra popolnoma končana. Tako v Asturiji kakor tudi v baskijskih provincah so čete eksekutive zasedle vse uporniške kraje. V Asturiji so vladne čete zaplenile 2 topa, 12 velikih strojnic, 14 lahkih strojnic, 3.500 pušk in mnogo drugega orožja. 160 jetnikov, ki so jih vstasi držali kot talce, je bilo osvobojenih. Po dosedaj ugotovljenih podrobnostih, so vstasi zagrešili več grozodejstev. V Sami so vstasi pomorili 110 mož civilne garde, padlo pa je tudi več civilnih osebosti. Oblastva lovijo v množicah ustaše in jih zapirajo. V Madridu so aretirali Italijana Roso, ki je izjavil, da je identičen z atentatorjem, ki je hotel pred leti ubiti v Bruslju italijanskega prestolonaslednika. Izpovedal je, da je bil organizator večjega števila atentatov in vstaj v Madridu in okolici.

NA SVOBODI

LJUBLJANA, 22. oktobra. Pristojne oblasti so izdale odlok, po katerem se prekličejo prejšnji ukrepi in se g. dr. Antonu Korošcu ter g. dr. Franu Kulovec, dr. Marku Natlačenu in dr. Antonu Ogrizku dopušča popolnoma svobodno gibanje.

NOV LIST JE ODPADEL

PARIZ, 22. oktobra. Minister dela Marquet je izstopil iz socialistične stranke.

Dnevne vesti

Postavimo spomenik našemu kralju mučeniku!

Nj. Vel. kralj Aleksander I. Zedinitelj je padel tik pred udeležitvijo svojih velikih in plemenitih načrtov za naš mir in mir Evrope, smrtno zadet od rok onih, ki nočejo miru, sprave in ljubezni. Življenje je dal za svojo plemenito zamisel lepše bodočnosti svojega naroda in človeštva. Postal je mučenik svoje ideje, ideje miru. Umrli je, da bo večno živel v svojem narodu.

Naša dolžnost je, da se mu za njegovo neizmerno žrtev vidno oddolžimo in mu na zemlji, ki jo je toliko ljubil in ki je položena v njegov grob, postavimo spo-

menik, vreden in dostojen njega, najplemenitejšega moža.

Vsak naj pripomore po svojih močeh. Za vsakega je skrbel; blagor slehernika mu je bil pri srcu. Varnost imetja, mir in vzoren red v državi, da ni bilo vzornejšega na svetu, so pripomogli mnogim do blagostanja. Uprav ti mu naj izkažejo svojo hvaležnost in pomagajo ustvariti ustvaritelju miru spomenik, ki bo v čast njemu, nam v ponos, potomcem pa v vzpodbudo in zgled.

Oblastni odbor Narodne obrane
v Mariboru.

Naši gasilci so svečano prisegli novemu kralju Petru II. Preteklo soboto zvečer ob 20. uri so se polnoštevilno zbrali naši gasilci in reševalci v lepo okrašeni dvorani gasilskega doma na Koroški cesti. Prišli so tudi drugi zastopniki, med njimi zastopnik naše vojske kapetan Stanojević, nadalje gradbeni nadsvetnik inž. Baran, zdravstveni nadsvetnik dr. Novak in drugi. Zbrane gasilce je v toplih in bodrilnih besedah nagovoril poveljnik Benedičič, ki se je obenem spominjal blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja kot prvega in najvišjega zaščitnika jugoslovanskega gasilstva in naglasil potrebo prisrege njegovemu vrednemu nasledniku kralju Petru II. Dejal je tudi, naj bo svečana prisega viden zunanji znak, da hočejo gasilci z vsemi svojimi močmi in po svoji najboljši volji izvrševati gasilske dolžnosti ne samo v smislu zakonskih predpisov, marveč hočejo vso svojo dobro voljo in vse svoje delo posvetiti narodu in državi in pa dobrobiti mariborskega prebivalstva. Po končanem nagovoru je poveljnik prisegel najprej sam, nato pa zaprisegel gasilce. Po besedah: »Tako mi Bog pomagaj!« je godba zaigrala državno himno. Tudi so mariborski gasilci ob tej priliki poslali vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II.

Cercle francais. Odbor francoskega krožka se je v ponedeljek 15. t. m. v žalni seji poklonil manom blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. in francoskega ministra Louis Barthouja. Tragična smrt teh dveh velikih sinov jugoslovanskega in francoskega naroda naj še poglobi medsebojno zvesto prijateljstvo. Društvo je izrazilo najgloblje sožalje naši vladi in francoskim zastopstvom v Beogradu in Ljubljani.

Dne 11. oktobra je imelo KD »Triglav« v Narodnem domu svojo žalno sejo, kjer je imel tov. Jurič na zbrane žalni govor. Društvo je ustavilo delovanje do 1. XI. 1934.

Zveza mladih intelektualcev, matično vodstvo, je imela 13. t. m. žalno sejo, na kateri se je poklonila Nj. Vel. viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju ter poslala žalno vdanostno brzojavko kraljevemu domu.

Kegljaški klub »Torek«, v katerem so zavedni mariborski trgovci, obrtniki in uradniki, je daroval podružnici CMD v Mariboru 1000 Din v počastitev velikega spomina na blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja kot prispevek za božičnico revnim otrokom. Za veliki dar plemenitemu namenu se iskreno zahvaljuje podružnični odbor.

Dar. Tekstilna tvornica Avgust Ehrlich je poklonila Sokolskemu društvu Maribor-Matica 1000 Din za novo postojanko, ki jo namerava zgraditi društvo na Pohorju. Društvena uprava se darovalcu javno zahvaljuje z željo, naj bi našel še več posnemačev.

Šahovski mojster Vasja Pirc potuje v Moskvo. Naš šahovski mojster Vasja Pirc je dobil povabilo, da sodeluje pri velikem šahovskem turnirju, ki bo meseca decembra v Moskvi. Kakor smo izvedeli, se bo Pirc vabilu odzval.

Ljudska univerza v Mariboru. Z rednim delom pričnemo zopet prihodnji teden. Kot je bilo že najavljeno, predava prihodnji četrtek in petek, t. j. 25. in 26. oktobra naš odlični zgodovinar dr. Ljudevit Hauptman, univerzitetni profesor iz Zagreba o položaju Evrope leta 1914.

Članom Zveze mladih intelektualcev! V tečajih angleškega in francoskega krožka imamo prosta še nekatera mesta po polovični ceni. Reflektanti, javite se čim prej v naši pisarni v Sodni ulici 9-III. Javijo naj se tudi oni, ki se zanimajo za poceni pouk v češčini!

Nočno lekarniško službo ima ta teden Savostova »Magdalenska lekarna« na Kralja Petra trgu.

Jadranaši! Jutri zvečer zopet redne pevske vaje v dosedanjih prostorih. Po vaji razgovor.

Plesna šola za trgovske in privatne nameščence se zopet nadaljuje vsak torek in petek v Narodnem domu. Pomočniški odbor združenja trgovcev.

Mariborska sekcija Združenja gledaliških igralcev si je na rednem občnem zboru, ki je bil pretekli dne, izbrala naslednji odbor: predsednik Jože Kovič, podpredsednik Vladimir Skrbinšek, tajnik Danilo Gorinšek, blagajničarka Elvira Kraljeva; odbornik Maks Furijan.

Prva igralka mariborskega gledališča Elvira Kraljeva se tem potom najpriščneje zahvaljuje za številni obisk, za krasno cvetje in za mnoge darove, ki jih je prejela ob premieri »Hlapcev«, ko je bila interna proslava njenega 15-letnega gledališkega delovanja.

Kostanji so padli. Na zadnji seji je mestni svet, kakor smo o tem že poročali, sklenil urediti promenadno pot ob Aleksandrovi cesti med Cankarjevo ulico in Trgom svobode. Moderni ureditvi tega skoro najlepšega dela našega mesta pa so kljubovali stari kostanji. Nekateri meščani so bili sicer zaljubljeni v te stare kostanje, ki pa za človeka, ki živi z duhom časa, niso bili nič drugega kakor del nič kaj lepe zgodovine našega obmejnega mesta. Nekega dne pretekli teden so zapele žage in sekire, in stari kostanji so padli. Zadnji je padel preteklo soboto. Kako vse drugačen je po odstranitvi kostanjev pogled na ta del mesta! Nekam prosteje in svobodnejše je zadihala notranost. Ko pa bo urejena 10 metrov široka asfaltirana promenadna pot, ko bodo med njo in cesto urejene lične gredice z zeleno travo in nizkim grmičevjem, ko bo na preurejeni poti zažarela še nova vrsta električnih luči, kako vse drugače bo izgledal ta del našega mesta. Takrat bodo šele spoznali ljubitelji in zagovorniki starih kostanjev, da vse staro umira in se poraja novo. Če bo vreme dopuščalo, bodo še letošnjo jesen in zimo napravili betonsko podlago za novo moderno promenadno pot, na katero se bo pozneje preselila promenada iz stare in ozke Gosposke ulice.

Službeni list banske uprave dravske banovine objavlja v svoji 85. letošnji številki odločbo o pečatih pooblaščenih geodetov; ukinitve obvezne ponudbe 30 odst. od izvoza na Madžarsko Narodni banki; izvoz blaga iz Jugoslavije v Nemčijo; uporabo začasnih vezanih dinarjev za izvoz blaga; pojasnilo, katere stiskalnice spadajo pod št. 659 uvozne tarife; odločbo prve plenarne seje kasacijskega sodišča kraljevine Jugoslavije o razlagi § 222., odstavek 2. zakona o javnih notarjih; ratifikacijo konvencije o odškodnini za poklicne bolezni po Danski; ratifikacijo dodatnega akta k mednarodni konvenciji za prevoz blaga po železnicah po Romuniji; ratifikacijo dopolnilnega akta k mednarodni konvenciji za prevoz blaga po železnicah po

Turčiji; telefonski promet, odredbo o mojstrskih izpitih za mesarsko in prekajevalsko obrt; objave banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v letu 1934. ter razne objave iz »Službenih Novin«.

Vsi kinematografi ostanejo do vključno četrtega 25. t. m. zaprti!

Grajski kino. Od petka dalje predvajamo v počastitev spomina kompleten spored, predstave vsak dan, cene take, da si lahko vsak ogleda ta film. Za danes rezervirane in kupljene vstopnice veljajo za petek, v kolikor se niso v petek dopoldne zamenjale ali pa odjavile. V počastitev spomina našega velikega kralja Aleksandra I. Zedinitelja prinašamo od ponedeljka 22. do vključno 26. oktobra 1934. naslednji spored: 1. film: **Viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj.** 1. Zadnje leto njegovega življenja in delovanja za evropski mir. 2. Kot sel miru na potu v Francijo in prihod v Marseille. 3. Njegovo Veličanstvo kralj Peter II. se vrača v domovino. 4. Split. Rušilec »Dubrovnik« s krsto mrtvega kralja. 5. Zagreb se klanja mrtvemu kralju. Ogromne množice meščanstva in seljakov prisostvujejo prenosu krste v dvorni vlak, ki jo pripelje v... 6. Beograd. Mimohod sto in stotisočev žalujočih in plakajočih. 7. Oplenac. Zadnje svečanosti in zadnje počivališče Velikega kralja-mučenika Aleksandra I. Zedinitelja. Ta film je snimala Paramount-družba in ga izdelala v Jonvilleu. — II. film: **»Čuvajte mi Jugoslavijo!«** Ta film je snimala družba Svetlotonfilm v Zag., prinaša slike vseh svečanosti v naši državi in je velike vrednosti radi tega, ker prikazuje nešteto slik, posnetih iz največje bližine, tako pogrebnih svečanosti, kakor grandioznega žalnega spreveda in vseh odličnih osebnosti, ki so se ga udeležile. Svet še ni videl veličastnejšega pogreba, kakor je bil pogreb viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. — III. film: **»Lepa naša domovina.«** (Od Kosovskega polja do Ohridskega jezera.) Slike tega filma kažejo, kako res lepa je naša domovina. Po mnenju svetovnih kritikov ni zlepa najti dežele s tako pestro spremembo popotnega pejsaža in s tolikimi naravnimi krasotami. Film tega sporeda je dolg 2500 metrov in traja 1 uro in pol.

Uboj v silobramu. Preteklo soboto se je zagovarjal pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča 52-letni posestnik Jože Kozel iz Gruškovja, obtožen, da je v silobramu pobil do smrti letoš v juliju svojega sosedo Jakoba Perneka, ki je kmalu nato umrl. Kakor pravi obtožnica, sta bila iz početka Kozel in Pernek velika prijatelja in je Kozel celo kot porok podpisal Perneku zadolžnico pri neki posojilnici, kjer je dobil Pernek posojilo. Že v preiskavi je bilo zaslanih več prič, ki so slikale Perneka kot lahkomišelnega in nasilnega človeka. Ker Pernek ni plačeval svojih obveznosti, niti obresti od posojila posojilnici, je moral namesto njega plačati obresti češče porok Kozel. Prijateljstvo med sosedoma je splahnelo, pričela sta se prepirati in sta se celo tudi dejansko spoprijela. Kozel je bil uvidevnejši in je vselej odnehal ter mu celo ob neki priliki ponudil poravnavo. Perneka pa je ta ponudba silno pogrela in je kritičnega dne naperil puško proti Kozlu in dejal: »To je moja poravnava!« V tem trenutku je Kozel priskočil, iztrgal Perneku puško iz rok in ga udaril s kopitom po glavi. Pernek pa je segel v žep po nož in nameraval navaliti na Kozla, ki je bil v smrtni nevarnosti. Da bi se ubranil pred našilnežem, je poiskal hloď in udaril Perneka s tako silo po glavi, da mu je počila lobanja in je kmalu nato izdihnil. Obtoženi Kozel je pri razpravi odkrito priznal svoje dejanje in tudi dejal, »če bi ne bila njegova, pa bi bila to moja smrt.« Ker so tudi zaslšane priče ugodno izpovedale za obtoženca, je sodni senat vse to upošteval in obsodil obtoženca Kozla zaradi prekoračenega silobrama na 6 mesecev zapor. Državni tožilec se bo zaradi prenizke kazni pritožil na višjo instanco, ki bo izrekla končno besedo.

Kdor hoče svež in zdrav ostati, naj popije en do dvakrat na teden pred zajtrkom kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice.

Narodno gledališče

Narodno gledališče v Mariboru priredi te dni žalno komemoracijo za pokojnim viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem. Na sporedu so deklamacije, točke gledališkega orkestra in Raynalova tragedija »Grob junaka«, ki jo režira gledališki režiser J. Kovič. Nastopijo Kraljeva, J. Kovič in Furijan. Opozarjamo že danes mariborsko javnost na to komemoracijo!

Pri revmatizmu v glavi, ledjih, plečih, živčnih bolečinah v kolkih, usedu (Hemischuss) se uporablja naravna »Franz Josefova« grenčica z velikim pridom pri vsakdanjem izpiranju prebavnega kanala. Univerzitetne klinike izpričujejo, da je »Franz Josefova« voda posebno v srednjih letih in starostni dobi izborno čistilno sredstvo za želodec in čreva. »Franz Josefova« voda se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Hutterjev dimnik že podirajo. Poročali smo, da se je komaj dograjeni dimnik pri Hutterjevi tekstilni tovarni zadnje dni precej nagnil in spravil v veliko nevarnost vso okolico. Preteklo soboto popoldne pa so pričeli delavci novi dimnik podirati. Ker je bil včeraj popoldne lep dan, je bilo mnogo radovednežev, ki so si ogledovali »poševni« dimnik in si razlagali vzroke seveda vsak po svoje. Dimnik podira dunajska tvrdka, ki ga je zgradila in ga bo morala seveda znova zgraditi na svoje stroške.

Tragična smrt otroka. V Dobravi je pretekli četrtek padla s postelje 2 meseca stara hčerka posestnika Franca Karnekerja. Otrok, ki je spal sam v postelji, se je ponoči obrnil ter padel s postelje na glavo; obležal je mrtev na tleh.

Smrtna nesreča. Ko se je pretekli petek ponoči vračala posestnikova žena Marija Plavčakova, ki je delala pri nekem sosedu, domov, jo je doletela smrtna nesreča. V bližini Jelovca jo je vodila pot čez potok, ki ima 4 m globoko strugo. Ker je bila temna noč, Plavčakova ni videla brvi ter je padla v globino. Pri padcu je udarila z glavo s tako silo po kamnu, da si je prebila lobanjo ter je obležala na mestu mrtva. Tam jo je našel zgodaj zjutraj njen sinček, ki je šel mater iskat, ker je ni bilo domov.

Žalostna smrt siromaka. Včeraj rano zjutraj so našli v Delavski ulici pri strojevodji Gerliču v sobi mrtvega 53-letnega Josipa Kacijana iz Partinje, ki se je preživljal zadnje čase z beračenjem. Kacijan je prišel v soboto k Gerličevim in jim pomagal pri spravljajanju premoga. Dali so mu zato večerjo in prenočišče, kjer pa ga je čakala smrt. Policijska komisija, ki se je podala včeraj zjutraj tja, je ugotovila, da je Kacijan umrl zaradi zadušenja. Po ogledu so truplo prepeljali v mrtvašnico na pobreško pokopališče.

Na meji je gorelo. V noči na preteklo soboto je izbruhnil požar v gospodarskem poslopu posestnika Ivana Šerbinke pri Sv. Križu nad Mariborom. Ker so bili vsi domači odsotni in stoji hiša na strmem hribu, ni bilo mogoče misliti na rešitev. Besneči ognjeni element je uničil hišo in vse ostale objekte do tal ter povzročil posestniku Šerbinku občutno škodo. Na pomoč tudi niso mogli prilihteti gasilci. Šerbinek je imel svojo domačijo zavarovano le za malenkostno vsoto in je udarec za njega tik pred zimo tem hujši. Kako je ogenj nastal, še niso mogli ugotoviti.

Radio Ljubljana. Spored za torek 23. t. m.: Ob 11: šolska ura; 12: plošče; 12.20: radio-orkester; 12.50: poročila; 13: čas; 18: »Kralj Aleksander I., mecen naših umetnikov« (predava Ante Gaber); 18.20: radio-orkester; 19: nacionalna ura; »Naše selo«; 19.25: »Louis Barthou« (predava Ruda Jurčec); 19.50: je dilni list; 20: orgeljski koncert prof. Tomca, vmes samospevi ge. Suštarjeve, nato radio-orkester; 21: čas, poročila; 22: radio-orkester.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 8.6 stopinj C na ničlo, minimalna temperatura je znašala 5 stopinj C nad ničlo; barometer je kazal pri 14 stopinjah 743, reduciran na ničlo pa 741; relativna vlaga 88; vreme je tiho in jasno; vremenska prognoza: še nekaj dni stanovitno.

Žalovanje obmejnega slovenskega ozemlja

Žalna manifestacija na Sladkem vrhu

Bolestno, kakor nobena, je odjeknila vest, da nam je zločinska roka usmrtila naše najdražje, njega, ki nam je bil tako mil in drag. Marseilleski streli so prokletstvo razdiralcev naše narodne skupnosti, tega se prav dobro zaveda tudi narod ob severni meji, ki se je v teh težkih trenutkih in v hudi bolečini strnil v enotno falango, ki je ne bo moglo streti še tako ogabno delo temnih elementov. Veliko, največ pa je moral pretrpeti jugoslovanski narod, ki je hlapčeval stoletja in mu je tuje pil njegovo srčno kri. Udarec, ki nas je zadel ob tragični smrti našega dobrega vladarja, pa nas ni našel nepripravljen. Da je ves naš narod tu ob severni meji v jugoslovanskem taboru, nam pričajo trenutki, ki smo jih preživeli v teh težkih dneh in ki nam bodo ostali večno v spominu.

Sokolska četa na Sladkem vrhu je imela pretekli ponedeljek zvečer svojo žalno sejo za blagopokojnim vitežkim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem. Vabili so se odzvali Sokoli polnoštevilno, mimo njih pa je prišlo k seji kljub močnemu nalivu toliko domačinov, da so napolnili prostorno šolsko sobo do zadnjega kotička. Z velikim spoštovanjem se je vsak udeleženec ob vstopu ozrl na sliko kralja-mučenika, ki je bila ovita s črno kopreno in so pred njo gorele svečke, poleg pa je stal križ. V sobi je bil vonj po jesenskem cvetju, ki ga je šolska mladina vsak dan prinašala sveže pred njegovo sliko. Žalno sejo s primernim nagovorom je otvoril starosta Sokolske čete na Sladkem vrhu. Prosvetar čete pa je imel daljši govor o

kralju in so njegove besede segale v srca vseh in ni bilo skoraj očesa, v katerem se ne bi zalesketala solza grenke bolečine. Koliko vzdihov, koliko tajnih priseg je prihajalo iz razbolelih prsi, priseg po masčevanju, priseg, da hočemo in moramo izpolniti zadnjo oporoko kralja-mučenika, ki jo je jedva še pred tragično smrtjo izgovoril: »Čuvajte mi Jugoslavijo!« Naš viteški kralj, ki se je preselil k svojemu očetu, našemu Osvooboditelju kralju Petru II., bodi uverjen, da bomo znali ceniti tvojo žrtev, da bomo izpolnjevali in tudi izpolnili tvojo oporoko, ki se je vtisnila v naša krvaveča srca kot pečat, ki ga bo podedoval rod za rod. Narod tu ob severni meji težko preživlja hude čase, prisega pa, da bo spoštoval vekomaj oporoko njega, ki je ustvaril Jugoslavijo in za katero je dal celo svoje življenje. Branil jo bo in jo zidal ter bo nehal šele takrat, ko bo jugoslovanska trobojnica vihrala od Jadranskega do Egejskega morja. Svešči smo si te zmagi, ker čuva nad našo domovino duh tistega, ki jo je osvobodil. Tebi, ki si se za nas žrtvoval, pa kliče narod ob severni meji trikratni »Slava!« Hvalimo Boga, da nam je naš blagopokojni kralj in vladar zapustil sina, v katerega so sedaj uprte vse naše oči, vse naše nade, vsa naša hrepenenja. Njemu, ki bo prav gotovo potomec svojih velikih dedov, ki bo vodil jugoslovanski narod po poti, katero je zarisal njegov oče z mečem v roki, pa kliče narod ob severni meji: »Naj živi Nj. Vel. Peter II. — kralj Jugoslavije!«

Rušani se klanjajo mrtvemu kralju

Vest o zločinskem uboju našega viteškega kralja je presunila Rušane v dno duše. Onemela so usta, samo temna pohorska šuma je pela v večernem odsevu zahajajočega solnca svojo turobno pesem in vrhovi stoletnih smrek v snežni odeji so šepetali, kar je zastajalo v grlu možem in ženam, fantom in dekletom od prevelike tuge. Oči vseh so se rosile in nebo zaplakalo z ljudmi.

Osnovan je bil občinski žalni odbor, ki je vodil žalne svečanosti na dan pogreba viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Kapelica na trgu sredi vasi je bila preurejena v grobnico, vsa v črni in v cvetju za veliko kraljevo sliko na čnu. Velik kamenit žrtvenik je bil postavljen kraj kapelice, s katerega se je vil plamen vdanosti in hvalečnosti senčam viteškega kralja za vse njegove žrve, ki jih je položil tekom svojega trpljenja, polnega življenja na oltar Jugoslavije in jugoslovanskega naroda.

18. t. m., na dan pogreba, je bila ruška cerkev premajhna, da bi objela vse, ki so prihiteli, da pomolijo zadnji očenaš za svojega mrtvega vladarja in očeta. Pri žalni sveči maši, ki so jo brali trije domači duhovniki v slovenščini, je pel žalostinke povečani pevski zbor Ruše.

Po sveči maši so imele vse tri gasilske čete ruške občine skupno žalno sejo v sokolski dvorani in je ob tej priliki predsednik gasilske čete Ruše I g. Tomo Stanin imel lep nagovor.

Ko so telo blagopokoj. viteškega kralja polagali k večnemu počitku v marmornato grobnico na gričku Oplencu, v srcu junaške Šumadije, so se zbrali Rušani k zadnjemu žalnemu činu na sredi vasi okrog kapelice, ki je predstavljala kraljevsko grobnico. Ob pol 15. uri so utihnili zvonovi, g. župnik je molil očenaš za blagopočivšega kralja in nastopil je petminutni molk. Tudi karbidna peč Tvornice za dušik, ki sicer gorj noč in dan, je ugasnila. Ogromna množica Rušanov in Pohorcev je spustila glavo med ramena, žene pa so zaplakale. Oči so se še bolj rosile, ko je pevski zbor zapel tužno pesem z refronom — več ga ni. Sokoli in gasilci so izvršili zadnji častni pozdrav, korakajoč mimo grobnice. Žuban pa je zaklical tužni množici »Kvišku srca! — Čuvajmo Jugoslavijo!« Inž. T.

Gasilske čete Ruše I, Ruše II in Bistrica pri Rušah so se na dan pogreba

Nj. Vel. viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja zbrale po slovesni službi božji polnoštevilno k skupni žalni seji v Sokolskem domu v Rušah. Oder s sliko blagopokojnega kralja je bil ves v črni, cvetju in zelenju. Sejo je otvoril župni odbornik, poveljnik gasilske čete Bistrica pri Rušah, tov. Glaser in podal besedo predsedniku gas. čete Ruše I, tov. Staninu, ki je v svojem govoru, ki ga je članstvo stoji poslušalo z vidno globoko žalostjo, obsojal grozovito delo, izvršeno nad preljubljenim vladarjem, ki je moral pasti kot žrtev miru, sloge, edinstva in bratstva in ki ga je visoko spoštoval ves kulturni in civilizirani svet. Predložil je članstvu vsa njegova velika dela za našo domovino in za vse človeštvo in ga opisal kot kralja vojščaka, viteza, vojskovodjo, državnika, zedinitelja in kot največjega Jugoslavana. Njegova tragična, mučeniška smrt nas še tesneje združuje in nam daje moč, da vestno izvršimo njegovo najveličastnejšo zapuščino: »Čuvajte mi Jugoslavijo!« Gasilci so v nemi žalosti zaklicali velikemu kralju trikrat: »Slava!« ter nato izrazili neomajno zvestobo in vdanost Nj. Vel. kralju Petru II. Starešinstvu jugoslovanske zveze v Beogradu se je poslala tudi brzojanka, da na najvišjem mestu tolmači izraze sožalja in vdanosti.

Manifestacija pri Sv. Trojici

Naši beli domovi po goricah so temno zastrti. S streh strahotno plapolajo črne zastave in v okna so postavljene slike našega pokojnega vladarja. Iz cerkvenih lin turobno donijo glasovi zvonov, v daljah jim pripevajo sosedje in tako potuje žalost vse naprej in udarja neprenehoma na naša ranjena srca. Se ustavi vozni ob izpostavljeni kraljevi sliki, povese bič, vzame pipo iz ust, nič ne reče in tako strmi... Le ko nadaljuje svojo pot, si pomakne klobuk globoko na oči... Drugod opazujeta sosed v časopisu sliko morilca in jo trgata: »Tako da bi ga...«

Sredi Slovenskih goric pri Sv. Trojici je bilo določeno žalno zborovanje za blagopokoj. našim kraljem za trg in vso okolico v četrtek 18. t. m. Že prejšnji večer je tiho in turobno korakal po Sv. Trojici ob svitu bakel ogromni žalni sprevod. Čuti ni bilo glasu, le v oknih so prasketale debele voščenske in blede ob-

sevale kraljeve slike. Druga dne, v četrtek, na sam dan pokopa našega viteškega pokojnika, se je ob 8. uri brala v tukajšnji cerkvi maša zadušnica, katere se je udeležila vsa šolska mladina z učitelstvom, sokolska četa, gasilska četa, vsa ostala društva in nebroj ljudstva! Po maši se je začela polagoma polniti velika dvorana pri br. Ernestu Golobu. Vsa dvorana je bila odeta v črno, pred kraljevo podobo so gorele sveče in na vsaki strani sta bila na častni straži po en Sokol in gasilec s praporom.

Z besedami »Čuvajmo Jugoslavijo!« je otvoril mesto odsotnega br. staroste dr. Weixla to žalno zborovanje br. J. Golob in v kratkih besedah označil njegov pomen. Lik našega viteškega pokojnika so nato očrtali po vrsti govorniki br. T. Ferlinec, s. L. Urbajsova in br. A. Žmavc. Vse oči so se orosile, ko je stopil na oder majhen učenec in deklamiral pesem Mladi kralj. Ko so pevci odpeli žalostinko Vigred se povrne, je povzel besedo podstarešina gasilske župe br. E. Golob, ki je pozval vse navzoče, da obljubijo večno zvestobo spominu blagopokojnega našega kralja Aleksandra in pa novemu kralju Nj. Vel. Petru II. Pevci so zapeli državno himno in ljudstvo se je potrtih src razhajalo, vendar pa mu je ostalo v duši vsaj nekaj utehe, ki jo je izražalo v vzdihih: Naj živi kralj Peter II.! Naj živi Jugoslavija!«

Poklonitev učitelstva

Učiteljsko društvo zveza Maribor levi breg je prvotno nameravalo zborovati 13., nato 20. t. m., a je zaradi katastrofe, ki je zadela 9. t. m. težko preizkušano državo, odgodilo zborovanje na čas po globokem žalovanju. Dne 16. t. m. je sresko načelstvo pozvalo k zaprsegi vse šolske upravitelje, ki so se po položeni zaprsegi zbrali v drugi sobi sreskega načelstva ter ondaj za odbor tega učiteljskega društva imeli žalno sejo. Vodil in otvoril jo je z ginjeno sočuvstvenimi besedami društveni predsednik g. Mirko Vauda, ki je med drugim izvajal: »Ranjeni v svojem ponosu, potrti v svojih srcih in osupnjeni v svojem človečanskem čuvstvanju smo obsojeni doživeti najhujši udarec: nenadomestljivo, po zločinskem prekletstvu nam prizadeto ugrabitev naše najdražje nade in ljubezni, izgubo našega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Mi jugoslovanski prosvetni delavci stojimo v zboru! V nas je bila, je in bo ostala pripravljenost na vse!« — Ob sklepu so navzoči velikemu pokojniku zaklicali trikratni »Slava!« vladajočemu kralju Petru II. pa trikratni: »Živel!« ter sklenili odposlati na predsednikov predlog sledeče tri brzojavke:

»Njegovemu Visočanstvu knezu Pavlu, Beograd. Obmejno učitelstvo sreza Maribor levi breg se klanja manom našega viteškega kralja Zedinitelja, izraža svoje srčno sožalje in se zaklinja, dati sebe in vse za izpolnitev poslednjega povelja umirajočega kralja!« — »Njenemu Veličanstvu kraljici Mariji, Beograd. Obmejno učitelstvo sreza Maribor levi breg objokuje nenadomestljivo izgubo svojega viteškega voditelja!« — »Njegovemu Veličanstvu kralju Petru II., Beograd. Obmejno učitelstvo sreza Maribor levi breg izraža svoje srčno sožalje nad izgubo Vašega in našega viteškega očeta ter neomajno zvesto kliče: Živel kralj Peter II., najvišji čuv naših mej! Predsednik: Vauda.«

Žalovanje v Poljčanah

Žalna svečanost v počastitev kralja Mučenika na prostem. Pred kolodvorom, na tleh, kjer je stopal nekdanji kraljevič Aleksander, je bil postavljen žalni oder. Pred kraljevo s črno ovito sliko so gorele sveče. Častno stražo sta tvorila gasilec. Spodaj slika mladega kralja ovita v državne barve, špalir gasilcev, šolska mladina in tisočglava množica. Tu še ni bilo zbranega in strnjeneja toliko ljudstva. Vse je pretreslo, ko sta sirene s tvornice in strel iz topiča po zvonjenju označila petminutni molk, ki so mu vsi z najglobljo žalostjo v srcu sledili. Ko je

prvi govornik podžupan g. Gajšek končal svoj lep nagovor, so združeni pevci zapeli »Oj Doberdob«. Ljudstvo se je solzilo. Nato je občuteno govoril o apostolu miru šolski upravitelj g. Krajnc. Pevci so zapeli »Vigred«. Počasi je privozil v postajo brzovlak. Okna vagonov so se odprla... Potniki so bežno prisostvovali žalni svečanosti. Vlak se je nato tiho, komaj slišno odpeljal. Vse je bilo žalostno. Na oder je stopil učitelj g. Živko. Nadvse čuvstvene so bile njegove besede, ko je govoril o mladem kralju. Slišal se je pritajeni jok. Na koncu: »Živel kralj Peter II!« in slednjič: Bože pravde... Ljudstvo se je tužno razšlo.

Sport

Iz LNP. V kolikor bo do nedelje 28. t. m. ukinjena prepoved JNS glede igranja javnih tekem, objavlja predsedstvo LNP spored za ta termin: V Mariboru SK Rapid : Ilirija, v Celju SK Celje : SK Železničar, v Čakovcu ČSK : ISSK Maribor in v Ptuj Drava : Mura. Predsedstvo LNP je naročilo vsem klubom, da nabavijo za svoja moštva žalne flove, s katerimi bodo do nadaljnjega nastopala moštva pri vseh javnih tekmah.

Državno prvenstvo z desetimi klubi? Jugoslovanska nogometna zveza bo imela jutri v torek 23. t. m. svojo sejo, na kateri se bodo rešila mnoga aktualna vprašanja. Tako bo tudi rešeno najvažnejše vprašanje, to je način tekmovanja za državno nogometno prvenstvo po izpadu nekaterih prominentnih klubov iz kvalifikacijskih tekem. Zagrebški »Jutarnji list« je doznal, da bo JNS odločil, da sodeluje pri finalnih tekmah deset klubov, torej Concordia in Gradjanski ali Hajduk. Vse nadaljnje kvalifikacijske tekme odpadejo in se bodo takoj žrebali termini za te tekme. Na jutrišnji seji JNS bo tudi govora o pričetku igranja nogometnih tekem, ki se doslej zaradi tragične smrti našega viteškega kralja niso mogle igrati. Verjetno je, da bo JNS že prihodnjo nedeljo odredil pričetek nogometnih tekem.

Sokolstvo

Sokolsko društvo Maribor I. poziva vse članstvo zopet k redni telovadbi. — Točnost!

»Otroške ulice« v Angliji

Naraščanje števila težkih in smrtnih nesreč otrok do 10 let v angleških mestih, ki so jih večinoma zakrivil avtomobili, je prisililo javnost, da je začela razmišljati, kako bi se dale te nesreče preprečiti. V mnogih mestih, kjer je malo javnih nasadov in otroških igrišč in kjer so igrišča daleč od najbolj obljude-nih krajev, je dober svet zlata vreden. Otroci se med igro malo zmeni, da dreve po ulici avtomobili. Če mu odleti žoga ali kolo pred avtomobil, skoraj brez pomisleka skoči za njim. Angleži imajo mnogo misla za čim večjo svobodo tudi pri otrocih, ker stojijo na stališču, da se mora že v otroku razviti individualnost brez vsakih ovir in omejitev. Zato so našli tudi iz te zagate pameten izhod.

Začeli so propagirati zaporo nekaterih stranskih ulic za promet. Največ so dosegli v tej smeri v Salfordu, kjer so zaprli za promet 115 ulic in v teh ulicah se lahko otroci po mili volji igrajo od jutra do večera. Občinska uprava je bila tako ponosna na ta ukrep, da si ga je dala potrditi po parlamentu v posebnem zakonu tako, da so sedaj ti predpisi veljavni za vse. Nekatere ulice so zapre samo popoldne. Odkar so zaprli ulice za promet, ni bil v Salfordu povožen noben otrok in tudi nobene kazni ni bilo zaradi pretopka prepovedi vožnje po »otroških ulicah«.

V drugih mestih si hočejo pomagati z opozorilom za šoferje ob vходу v ulice, da je tam dovoljeno otrokom igrati se in da morajo avtomobili voziti počasi. Po salfordskem vzgledu so zaprli tudi sedaj v Manchesteru 22 ulic za promet. O podobnih ukrepih razmišljajo tudi v mnogih londonskih okrajih. Ni izključeno, da bo angleško prometno ministrstvo samo določilo smernice, po katerih se bodo ravnala vsa večja angleška mesta.

A. K. Grin:

Bogastvo

Roman.

Bila sem sama, toda sreča me je zapustila; zgrešila sem pot, stopila sem namreč na napačni čoln, morala sem vprašati policijskega slugo za pot, in ko sem nazadnje vsa prašna in utrujena dospela na kolodvor Jersey-City, sem s strahom opazila, da je že pol ure čez določeni čas. Najprej sem začela od jeze jokati, potem sem se opogumila in mislila, da sem sama kriva, da sem zakasnila. Še enkrat napraviti tako veliko pot se mi ni zdelo umestno. Ako sem hotela misliti na sestanek, sem morala ostati v bližini.

Ni bil majhen moj sklep, da bi prenočevala sama v tujem hotelu; toda odločila sem se zanj. Bila sem kakor neumna in nisem poznala druge misli. Iz previdnosti nisem imenovala v hotelu svojega pravega imena in sem si dala jedila prinesiti v sobo, kjer sem bila ves čas v velikem strahu in skrbeh. Naslednjega dne sem šla točno opoldne na kolodvor in sem čakala do ene, ne da bi kdo prišel v mojo bližino. Nisem zapazila nobenega človeka, ki bi kazal le najmanjšo po-

dobnost s piscem pisma, in sem bila navse nesrečna.

»Hm, doživeli ste veliko ponižanje, h kateremu vam pa zdaj čestitam. Dobro, da ste imeli pogum in ste se vrnili.«

»Kam drugam bi se vendar naj dodala?«

»In je to vse? Ali niste o možu nič več slišali?«

»Seveda ne, če v istem času snubi kar dvanajst deklic! Norčeval se je iz mene za kratek čas, dokler mu je ugajalo. Trepečem od jeze in sovraštva, in če mi pride še kdaj pred oči, ga bom obsipala s takimi očitki, da bo nesramnež pred njimi trepetal.«

Med tem je Gryce pismo pazno opazoval. Bilo je dobro napisano, toda v trdi pi savi, kakor da bi pisec hotel naravno pisavo zatajiti.

»Hotel bi si to pismo shraniti, utegne mi koristiti, da zasledim pisca,« je dejal.

»Imam še nekaj, kar bi vam moglo koristiti,« je odvrnila dekla. »Pismu je bila priložena karta, najboljša priča, da bi smela možu zaupati.« Zopet je zardela in segla v žep ter izročila policistu vizitko z besedami: »To je njegovo ime.«

Gryce si je zopet nataknil očala, pogledal vizitko in se nehoti zdrznil, kljub mnogoketni vaji v samozatajevanju.

»Ta karta, s tem imenom je bila v pismu, ki ga imam v roki?«

»Da, ležala je v njem.«

»To je vizitka nekega drugega, ki so jo vtaknili v pismo, da vas premotijo. Ta ni last moža, ki vas je zasledoval.«

»Motite se. Imam dovolj povišave verjeti, da tu ni nikake goljufije.«

»Kak vzrok imate? Razodenite mi ga, ljuba gospodična, stvar je največje važnosti.«

»To je zadnja moja skrivnost, potem veste vse. Na našem sprehodu sem videla nekega gospoda stati na oglu ulice. Kadil je in držal v roki cigarnico. Ko smo se približale, jo je spustil v zmedenosti poleg žepa na tla. Tega ni opazil in se je oddaljil. Ko sem prišla na kraj, kjer je stal tujec, sem pobrala cigarnico. Imam jo še in vam jo lahko pokažem. Na njej je monogram in začetne črke so iste, kakor na vizitki.«

»Prosim, prinesite jo,« je zaklical Gryce v neverjetnem začudenju.

Zapustila je sobo in pri povratku našla policista pred električnim zvoncem tako v misli zatopljenega, da se je morala dotakniti njegove rame in ga tako opozoriti nase.

»Tu je cigarnica,« je rekla boječe.

Vzel jo je v roko, ogledal si jo od vseh strani in se spet pogledal v težke misli.

»Kakor vidite, so iste črke,« je začela in hotela nadaljevati, toda Gryce se je zdrnil iz sanj, položil prst na ustnice in zaklical:

»Ne izgovorite imena, ljuba gospodična; saj ste sami pravkar rekli, da rajše ne imenujemo nobenega imena!« S prijaznim smehljajem je vtaknil cigarnico v žep, se globoko poklonil in spregovoril hvaležno:

»Sprejmite najlepšo zahvalo in verujte, da hočem v vsem tako ravnati, kakor to zahteva vaš dobrobit.«

Postala je zelo uslužna. Ko je zapazila, da je več ne potrebuje, je zapustila molče sobo. Ko so se vrata zaprla, je stal Gryce še trenutek negibno, nato je pa naglo odprl stransko sobo in gospa je vstopila.

»Ste slišali vse?«

Molče je prikimala.

»Vidite, da je neizkušena in neumna, a ne slaba. Težko, da bi še kdaj napravila podobno neumnost.«

Nato se je poslovil. Pred vežo je malo postal, vzela cigarnico iz žepa in jo opazoval s skrbnim pogledom.

»Resnično,« si je mislil, ko jo je spet vtaknil v žep. »Sedemdeset let sem star in sem doživel več nenavadnih stvari kakor štejem dni — in še vedno so zame iznenadenja!«

V največji naglici se je podal v glavni policijski urad.

Usoda velikega pustolovca

ČLOVEK, KI JE BIL PET DNI ALBANSKI KRALJ.

Norveška policija je izgnala nekega Otona Witteja, ker ni imel v redu svojega potnega lista, niti dovoljenja za bivanje na Norveškem in ne sredstev za življenje. Tako se je moral Witte ločiti od ideje, da bo v teku enega leta obiskal najmanj 20 velikih mest in 10 raznih držav kot svetovni popotnik. Witte trdi namreč, da je stavil z nekim Američanom za 300.000 dolarjev, da bo izvedel svoj načrt.

Ni pa Oton Witte navaden človek. Na policiji so našli pri njem vizitke, ki se glase: »Oto Witte, kralj Albanije«. Ko se je policija zanimala za podrobnosti iz njegovega življenja, je ugotovila, da je bil Witte v resnici prvi albanski kralj, ko se je Albanija odcepila od Turčije in ko je bila proglašena za samostojno državo.

Kot mladenič je Witte nastopal po raznih cirkusih kot krotitelj divjih zverí in požiralec ognja in meča. Kot tak je prepotoval ves svet in je sodeloval tudi pri neki ekspediciji v centralno Afriko. V belgijskem Kongu je s svojimi produkcijami osvojil vse tamkajšnje Črnce. O njem so menili, da ni navaden človek in so ga smatrali za boga. Toda njegova nemirna kri ga je gnala po svetu, čeprav so mu ponujali velike časti in mnogo denarja. Preden je izbruhnila balkanska vojna, je prišel v Turčijo in postal turški vohun. V kratkem času je napredoval za majorja. Hotel pa je postati še vse več in je kretnil v Albanijo, kjer je postal prvi kralj Albanije.

Oto Witte je bil zelo podoben turškemu princu Halimu Edinu. Nakano, postati albanski kralj, je zaupal nekim svojim tovarišem. Vrhovni poveljnik albanske vojske je namreč prejel takrat poročilo iz Carigrada, da bo obiskal albanskega kralja princ Halim Edin in prevzel vodstvo nad vsemi albanskimi četami. Slovesno se je pripravila Albanija za sprejem turškega princa Halima Edina in njegovega spremstva. Ob prihodu je visoki gost Albancem izjavil, da mu ni za čast vrhovnega poveljnika albanske vojske in mu je pri srečanju le red in mir v Albaniji. Za slovesen sprejem turškega princa pa so izvedeli tudi v Carigradu. Zelo so se začudili, ker je bil princ Halim Edin doma v Albaniji pa ga je navdušeno sprejel albanski narod. Takoj je bilo jasno, da je Albance nekdo prevaril. Wittejev podvig je bil razkrinkan in pričakoval je, da ga bodo Albanci hudo sodili. Toda neke noči je izginil kot megla.

Po končani svetovni vojni je Oton Witte hotel zopet igrati vidno vlogo in je v Nemčiji ustanovil lastno stranko. Kandidiral je takoj po prevratu in bil izvo-

ljen v »Reichstag«. Imel pa je smolo, ker njegove glasovnice niso ustrezale zakonskim predpisom in so bili vsi glasovi od-

Nizozemska Indija

KRAJ, KI NE POZNAJO DANAŠNJE KRIZE.

Nizozemska Indija spada prav gotovo med najslavnejše in najzanimivejše dele Azije. Na Sumatri, Javi in Borneu ter na drugih številnih otokih, ki tvorijo takozvano nizozemsko kolonialno carstvo, žive številna plemena in narodi, ki se razlikujejo med seboj po jeziku in plemenu, v premoči pa so Malajci. V notranjosti, na velikih otokih, vladajo domači vladarji, ki pa priznavajo vrhovno nizozemsko oblast, dajši vladajo popolnoma svobodno nad življenjem svojih podanikov. Med temi vladarji je omembe vreden sultan Delija na Sumatri, ki je še mlad človek, precej obilen, gladko ostrižen in obrt.

Java je najobljudenejši kraj na svetu. Tu dobro uspevajo riž, čaj, bombaž in razne druge rastline. Najmanj obljuden je Celebes, na katerem še živi celo neko divjaško plemo, ki je nevarno civiliziranemu človeku. Pa tudi na Borneu so nekateri deli naseljeni s takozvanimi Dajaki, ki so strah in trepet drugih plemen.

Podnebje na teh otokih je tropično in znaša povprečna temperatura 38 stopinj C. Vegetacija na otočju je zelo bujna. Notranost nekaterih otokov pokrivajo pragozdovi in džungle, v katerih živijo sloni, tigri in leopardi. Prebivalci so si slone udomačili ter jim pomagajo pri težjih poslih. S sloni gredo prebivalci na lov na nevarne tigre in leopardje. To je najzanimivejši lov v teh krajih. Slon je namreč velik sovražnik tigra in leoparda in se ne umiri, dokler ga ne zdrobi s svojimi težkimi nogami. Nekaj posebnega pa je otok Bali, ki se ponaša s krasnimi in impozantnimi stavbami. Nazivajo ga otok sreče. Tu sem še ni začela svetovna gospodarska kriza; prebivalci Balija ne poznajo hudih časov. Žive pa na otoku Baliju najlepša malajska dekleta. Balijanke so divno izklesanih teles in so znane širom sveta. Tuicem prvotno vstop na otok Bali ni bil dovoljen, danes pa je otok svobodan. Nekaj posebnega na otoku Baliju so plesi tamkajšnjih plemičev in plem kinj.

Znana pa je nizozemska Indija po svojih številnih ugaslih in aktivnih vulkanih. Na otoku Javi jih je 109, od katerih jih danes 13 stalno bruhajo. Tu gospodari najmočnejši vladar nizozemske Indije, mahamedanec sultan Solo. Tudi on priznava nizozemsko vrhovno oblast. Solo je

dani za njega razveljavljeni. Če bi se ne bilo to zgodilo, bi bil morebiti postal celo minister. Danes pa se »petdnevni albanski kralj« potika po svetu in se težavo raje skozi življenje. Zelo mu je žal, da ni ostal pri črnih, kjer bi se mu nedvomno bolje godilo.

zelo bogat človek in preživlja nekaj sto svojih priležnic.

Največji otok pa je Sumatra, ki je trinajstkrat večji od svoje matere zemlje Nizozemske. Na otoku je speljana moderna cesta in je obiskovalcem mogoče, da si ogledajo te kraje, ki še skrivajo vso slikovitost orienta v luksuznih avtomobilih. V notranjosti otoka živi delavsko pleme, ki ga imenujejo Batake. Severnemu delu otoka pa gospodarijo Ktiaki, o katerih menijo, da so potomci Arabcev, ki so se pred stoletji naselili na otoku. Severno-vzhodno stran Sumatre pokrivajo temni gozdovi in goste džungle.

Vrhovni poglavar vsega nizozemskega otočja v Indiji je generalni guverner dr. Bode Jonge, ki je zastopnik nizozemske kraljice. Nizozemska je žrtvovala težke milijone za organizacijo in ekonomski napredek svojih kolonij na teh otokih, vendar pa se ji vse to bogato obrestuje. Vse bogastvo Nizozemske predstavlja prav za prav njeno kolonialno carstvo. Preživlja pa Nizozemska kljub temu hude čase, ker jo izpodriva nevarna Japonska.

Ameriška reklama.

Amerika je dežela reklame in če je bila reklama potrebna v času konjunktore, je tem bolj potrebna zdaj ko tudi petični ljudje neradi kupujejo. Težko je pripraviti človeka do tega, da se odloči za več-

ji nakup. To dobro vedo ameriški trgovci in se po tem tudi ravnaajo. V Grand parku v Chicagu občudujejo sedaj ljudje električno reklamo neke petrolejske družbe v obliki ogromne baklje, visoke 45 m. Ta svetlobna reklama je torej tako visoka kakor 14 nadstropna hiša. Črke besedila so visoke po 6 m in tehtajo skupaj 80 ton. Ogrodje ogromne baklje tehtajo 120 ton, za svetlobo pa skrbi 8000 žarnic in 750 neonovih cevi. Za električni tok se porabi blizu 20.000 m žice. Ta ogromna svetlobna reklama stoji sredi Grand parka in se vidi daleč naokrog. Ljudje lahko zvečer mirno sede v parku na klopih in čitajo, saj imajo naravnost idealno razsvetljavo.

Spomin iz zgodovine.

Mati stopi v spalnico svojega edince pogledat, če je že zaspal. V sobi je pa vse razmetano in mati vpraša strogo:

»Kdo se pa še ni naučil pospraviti svojih čevljev, nogavic, hlač in suknjiča?« Izpod pernice se začuje zaspan odgovor:

»Karel četrti...«

Ni kriv.

Mlada, lepa gospa, ki se je omožila z mnogo starejšim možem, dobi krepkega sinčka.

»Ne morem ti povedati, dragi mož, kako strašne bolečine so bile to,« tarna po porodu.

»Iz srca se mi smiliš, da si morala toliko pretrpeti, draga ženica,« pravi mož.

»No, le pomiri se, možiček, saj nisi kriv.«

Dober svet.

Bolnik: »Gospod zdravnik, jaz prav za prav nisem bolnik. Prihajam k vam, ker žena trdi, da vsako noč glasno govorim v spanju. Kaj naj storim?«

Zdravnik: »Govoriti ne smete o svojih doživljajih, za katere vaša žena ne sme vedeti.«

Razno

MOTORNİ KOLESI

(športno in tourno) zamenjam za les (gorljivi in rezan les). »Jugoelektra«, Maribor, Can-karjeva 26. 4329

STAMPILJE

T. SOKLIC

Mbr. Aleksandrova 43

Zastopnike sprejem

Prodam

JABOLKA

oddaja na drobno po nizkih cenah Kmetijska družba skladišče Maribor. Telefon št. 2083. 4255

SEMENSKO PŠENICO

rž in ječmen dobite pri Kmetijski družbi Maribor. Telefon št. 2083. 4256

NOVA GLADKA SPALNICA,

vezana, kavkaški orehi, pobarvana Din 2000 napredaj Miklošičeva 6. mizarstvo. 4367

KOVAŠKO ORODJE

napredaj, Pobrežje, Zrkovska c. 53. 4368

Sobo odda

ZRAČNO, SOLNČNO

parketirano sobo z uporabo kopalnice na Kralja Petra trgu oddam takoj boljšemu gospodu Vprašati v dr. Verstovškovi ulici 6-II vrata 19. 4134

Stanovanje

ZAKONSKI PAR

brez otrok dobi prosto stanovanje in druge ugodnosti ter plačo proti dnevnemu delu hišnika. Prednost imajo upokojeanci. Naslov v upravi lista. 4366

Dvosobno, lepo, solnčno

STANOVANJE

z balkonom in pritlikanar oddam s 1. novembrom. Metelkova ul. 36. 4369

Znania želi

GOSPOD

želi poznavstva z mlado, inteligentno gospodično. Cenjene ponudbe na upravo »Večernika« pod šifro »Intelligentna«. 4370